

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת שבת, דף ל"ז

"אי הכי מאי למימרא? הובערה
אצטריכא ליה. היינו הך! גחלים של
רותם אצטריכא ליה."

אצטריכא - נצרכה
הרסנא - מאכל העשוי מדגים
מטוגנים בשמן

ח

הסבר: התלמוד מלמדנו שמותר להשהות בשבת
תבשיל שהתבשל כל צורכו על כירה גרופה
וקטומה, אפילו אם היו בו גחלים שהן חמות
יותר משאר הגחלים ואינן ממהרות לכבות.

על המפה

עין חרוד

עין חרוד הוא קיבוץ בעמק יזרעאל,
שהוקם בשנת תרפ"א על ידי אנשי גדוד
העבודה והשומר, ונקרא על שם מעין
חרוד שלידו הוא יושב. כעבור שש שנים
עבר היישוב למקום הקבע שלו. הרב קוק
ביקר בקיבוץ במהלך מסע הרבנים, וקרא
לתושבים לקיים מצוות ולהתחתן כהלכה.
בשנת 1952 התפלג הקיבוץ בעקבות
חילוקי דעות בתנועת העבודה והקיבוץ
המאוחד, והפך לשני קיבוצים בשם "עין
חרוד איחוד" ו"עין חרוד מאוחד". בכל
אחד מהם גרים כיום כמה מאות תושבים.
בין תושבי עין חרוד הידועים היו יצחק
טבנקין, מאיר הר-ציון ואברהם שלונסקי.

עין חרוד בראשית שנות העשרים (Wikipedia)

סדר זרעים | מסכת שבת, דפים ל"ז-מ"ג
פרשת שמיי | י"ח- כ"ד בניסן (12-18 לאפריל)

מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון

דף ל"ז: כירה גרופה וקטומה

"כירה" היא מתקן מיוחד, מעין קופסה עם חורים גדולים למעלה. בתוך ה"כירה"
מדליקים אש, ועל החורים מניחים סירים שמתבשלים.

למני שבת אין להשאיר על הכירה סיר שהאוכל שבתוכו אינו מבושל לגמרי, כדי
שימשיך להתבשל בשבת, לפי שחששו, שבעל הסיר יחפה בשבת את הגחלים,
יערבב אותם, כדי שהאוכל יתבשל מהר יותר,
אלא אם כן הכירה "גרופה" או "קטומה". מהי
כירה "גרופה" או "קטומה"?

גרופה: הגחלים שבתחתית הכירה נגרפו ממנה,
הוצאו ממנה, והכירה חמה אך ורק מפני שלפני
כן דלקה בה אש.

קטומה: יש לכסות באפר את הגחלים שבתחתית
הכירה כדי שיתקררו מעט.

דף ל"ח: "דיני חזרה"

אדם הרוצה להוריד את הסיר מן הכירה, ואחר כך להשיבו אל הכירה כדי לאכול
ממנו בסעודה הבאה, מתי הוא רשאי לעשות כן? **הלכות אלו נקראות "דיני חזרה",**
הינו: החזרת הסיר. יש תנאים אחדים עליהם חייבים להקפיד. אחד מהם הוא: **לא**
להניח את הסיר על הקרקע, ואם הניח את הסיר על הקרקע, אינו רשאי להחזירו אל
הכירה, אפילו אם בשעה שהוריד את הסיר, הוא התכונן וחשב להחזירו אל הכירה.

דף ל"ט: בישול באש ובישול בשמש (בחמה)

כשם שבשבת אסור לבשל מאכל באש, כך גם אסור לבשל ב"תולדות האש".

תולדות האש הוא דבר שהתחמם מן האש,
למשל, ברזל שהתחמם באש. אסור להניח עליו
ביצה ולבשל אותה עליו, מפני שהחום של
הברזל הגיע מן האש. לעומת זאת, מותר בשבת
להניח ביצה מול השמש, כדי שתתבשל בחום
השמש, מפני שהתורה אסרה לבשל בשבת
באש, ולא בשמש.

★ | מן ההסטוריה

גדוד העבודה

גדוד העבודה היה ארגון חלוצי שפעל בארץ בשנים 1920-1929. הוא הוקם על ידי אנשי "החלוץ" ו"השומר", חניכיו של יוסף טרומפלדור, כחצי שנה אחרי מותו. מטרתו היו לפעול לחיזוק ההתיישבות וההגנה בארץ ישראל, והוא התנהל בצורה שיתופית. חברי הגדוד עסקו בייבוש ביצות, סלילת כבישים, הקמת יישובים, חקלאות ועוד. הם בנו מספר שכונות בירושלים ותל אביב, והקימו את היישובים עין חרוד, תל יוסף ורמת רחל. כ-2,500 אנשים היו חברים בגדוד העבודה לאורך שנות קיומו, עד שהתפרק בעקבות קשיים כלכליים וחילוקי דעות.

אנשי גדוד העבודה בונים את ביתו של אליעזר בן-יהודה (עומד מימין לאוהל) (Wikipedia)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער -

משפחת כהן יצאה עם ילדיה לבית מלון לחופשת הפסח שהסתיימה ביום חמישי, וביום שישי צריך היה לשוב ללימודים. דני בן ה-14 לא רצה לחזור לבית הספר רק ליום אחד (יום שישי) אלא ביקש לעשות "גשר" עד יום ראשון ורק אז לחזור לבית הספר. הדבר עורר ויכוח בין אביו לאמו.

מצד שני:

האימא טענה שאם המשפחה כבר ממילא נמצאת בחופשה, זה לא נורא אם דני יעשה "גשר", ויהנה עוד יום בחופשה ויחזור ללימודים רק ביום ראשון.

מצד אחד:

האבא טען שגם ככה החופשה הייתה מספיק ארוכה, יש מחויבות ואחריות בחיים, וצריך לחזור לבית הספר גם אם זה רק ליום אחד לפני שבת.

...ואה?
עצתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

שמירת הלשון

מצוות לא-תעשה: אסור לומר דברים שעלולים לפגוע באחר.

נאמר בתורה: "לא תלך רכיל בְּעַמֶּיךָ" (ויקרא). הרבה מצוות עשה ומצוות לא תעשה קשורות באיסור חמור זה, ורבי ישראל מאיר הכהן זצ"ל, החפץ-חיים בספרו "שמירת הלשון", מנה 17 מצוות לא-תעשה ועוד 14 מצוות עשה, שהנכשל בלשונו בדיבור רע על אחר עלול להיכשל בהן. שמירת הלשון כוללת: איסור אמירה של לשון הרע - לא לומר דברים על אחר גם אם הדבר הוא אמת. איסור רכילות - לא לספר לאחרים דברים על אחר. איסור מוציא שם רע - אסור לספר דברים רעים ולא נכונים על אחר. מקור: קיצור שולחן ערוך, מקור חיים, פרק ק"ע.

מי אני?

- מגדולי המשוררים העבריים. חתן פרס ישראל לספרות. אחרי עלייתו ארצה היה גם חבר בגדוד העבודה.
- חידש מילים וביטויים רבים בעברית (איגרוף, התאקלם, אי-פעם, אהיל, אפסנאי, גלישה, דהוי, זהו-זה, חבוב, כפכך, להטוט, מנוע, מעקב, מפגן, מרדף, מצוף, סבירות, סגרירי, סובלנות ועוד..)
- חיבר מחזות (עוץ לי גוץ לי) שירים לילדים ומבוגרים, ותרגם יצירות רבות.
- בשל חידושו הלשוניים זכה לכינוי "לשונסקי".
- למד ב"חיידר" עם קרוב-משפחתו הרב מנחם מנדל שניאורסון, לימים הרבי מלובביץ'.

הרב מנחם מנדל שניאורסון

0

1948

2238

2448

2448

2448

2448

2448

2448

2448

2448

2448

2448

2448

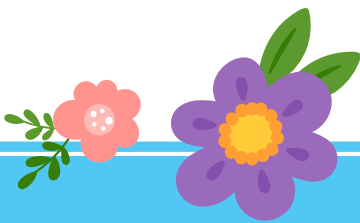

2448

42

51
ביניים
קראשונים

סדר מועד | מסכת שבת, דפים מ' - מ"ג

דף מ': לנהוג בקדושה בלימוד התורה

במקומות שאינם נקיים, כגון, בבית המרחץ, אסור לדבר בדברי תורה, ואפילו לחשוב דברי תורה אסור.

אולם, השוהה בבית המרחץ, ורואה יהודי שעומד לעבור עברה, יאמר לו: "בתורה כתוב שאסור לעשות זאת", אף על פי שבאמירה זו הוא אומר דברי תורה, שהרי הוא אומר מה כתוב בתורה, בכל זאת הדבר מותר, זאת כדי למנוע מאדם לעבור עברה. חשוב מאוד להציל יהודי, שלא יעשה נגד רצונו של הקדוש ברוך הוא ויתן התורה.

דף מ"א: יין נסך

עובדי עבודה זרה היו נוהגים לקחת יין ולנענע אותו לכבוד העבודה הזרה שלהם, או לשפוך אותו לכבודו. יין זה נקרא "יין נסך", ואסור ליהנות ממנו בשום פנים ואופן. רק חביות היין פתוחות שנגעו בהן עובדי עבודה זרה נאסרות מפני שעובדי העבודה הזרה אינם נוהגים "לנסך" יין בחביות סגורות, כי אם יין בחביות פתוחות.

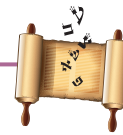
דף מ"ב: טלטול פחות מארבע אמות

בשבת אסור לטלטל דבר ברשות הרבים. מן התורה, רק מי שהולך ארבע אמות (כשני מטרים) עם החפץ, עובר על איסור. אולם, אם אדם הולך שלוש אמות ועוצר, עוד שלוש אמות ועוצר, אינו עובר על איסור מן התורה.

מדוע? כאשר הוא מתחיל ללכת עם החפץ, הוא עוקר אותו ממקומו. כאשר הוא עוצר, הוא בעצם מניח את החפץ, כי החפץ אינו נע. מאחר שאיסור טלטול חפץ ברשות הרבים הוא לטלטל את החפץ ארבע אמות, ואדם זה לא עבר על איסור מן התורה, כי הוא לא טלטל ארבע אמות בפעם אחת. כל עצירה שלו קוטעת את הטלטול הקודם. אף על פי כן, אסור חקמים לעשות כן בשבת, ותיקנו שאין לטלטל ברשות הרבים, אפילו פחות מד' אמות.

דף מ"ג: דבר שאינו מתכון

בדף זה עוסקים באחת המחלוקות המפורסמות בתלמוד הבבלי: "דבר שאינו מתכון - מותר או אסור". המקרה הוא ימחיש לנו את הבעיה: לנפתי יש כוונה לגידול דבורים. לפתע, באמצע שבת, החל לרדת גשם זלעפות. הוא רץ מהר לכסות את הכוונה, אך באמצע הדרך הוא נזכר שאולי אסור לכסות את כל הכוונה, אלא רק את הגג שלה, מפני שאם מכסים את כל הכוונה, הדבורים אינן יכולות לצאת ממנה, ומאחר שבשבת אסור לצוד בעלי חיים, הרי שמי שמכסה בשבת את חורי הכוונה, צד את הדבורים ועובר על איסור ציד. כך סובר רבי יהודה, אבל רבי שמעון חולק עליו וסובר, כי "דבר שאינו מתכון - מותר". כלומר, מאחר שנפתי אינו מתכון כלל לצוד את הדבורים, אלא כל רצונו להגן על הכוונה מפני הגשם, הדבר אינו אסור. (זאת, בתנאי שאינו מכסה את כל החורים, אלא מותר חור אחד פתוח. כי אם הוא סוגר את כל החורים, בודאי הדבורים ניזודות ואינן יכולות לצאת, ובמקרה כזה גם רבי שמעון אוסר).

דבר תורה

סופה של פרשתנו עוסק במאכלים הטהורים והטמאים - המותרים ואסורים באכילה לבני ישראל. הרמב"ם מסביר כי החיות הטמאות יש בהם ממין האכזריות ולכן אסרתן התורה באכילה לעם ישראל אשר מטבעם הם רחמנים. בכלל העופות הטמאים נמצאת "החסידה", הקרויה כך על שם "שעושה חסד עם חברותיה במזונות" (רש"י). **אם עושה חסד עם חברותיה ומכבדת אותם במזונותיה - מדוע אינה מהעופות הטהורים?** הפרשנים מסבירים כי אומנם יפה הוא לאדם לעשות חסד לחבריו, אך אל לו להסתפק רק בסביבתו הקרובה. לכן החסידה ששמרה על טובתה רק ל"מקורבים" לה - "לחברותיה" - נשארה בכלל החיות הטמאות, ולו בכדי ללמדנו כי חסד אמיתי פורץ גבולות לכל מי שצריך, גם אם אינו חבר קרוב.

מי אנחנו?

אם תיקחו את הפרשה הישית בבראשית

ואת זו שמברכים עליה אחת ל-28 שנה

תוכלו לבשל בהן את המסכת השביעית בסדר מועד

במסכת הראשונה באותו סדר

מה הכוונה?

(על שם גאון גאון גאון גאון גאון גאון גאון גאון)

שאלות השבוע

א. מהי פירה גרופה ומהי פירה קטומה?

ב. תנו דוגמא נוספת בהלכות שבת ל"דבר שאינו מתכון".

ג. מהו יין נסך, ואילו חביות יין נאסרות?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagralla@medison.co.il יש לצייין את מס' העולן עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

